Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Zaṿl rimer

Menaḥem
מנחם

Ṿarshe, 1923

לטיפּאַק עטירד סאָד

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-8195

Visual Library

דאָס דריטע קאַפּיטל

אריבער די חגאות — האָט נאָך זאוול אָפּגעוואָרט אַ וואָך
און מאנטאג ווידער אָנגעקלונגען ביי דער טיר.
געעפנט האָט אים דאָס מאָל חיה ריווע
און אָפּגעשניטן: — קיינער אין דער היים נישטאָ.
נאָר זעענדיק, אַז ער איז שטיין געבליבן אַ צעמישטער,
האָט זי געזאָגט: — וואָס איז? דו גלויבסט מיר נישט?
נו, קאָנסטו גיין זיי זוכן, אַז דו ווילסט. —
און גלייך צוריקגעכאַפּט מיט אַ געענדערט קול:
— כ׳מיין טאַקע, זאוול, קום אַריין אין הויז אַ ווייל.
קאָן זיין די בעל־הביתטע וועט באַלד אָנקומען.
ער האָט אַ קוק געטאָן אויף איר אַזוי, אַז פון זיין קוק
האָט זיך די רוגזה ווידער אָנגעצונדן אין איר פּנים:
— וואָס איז? די כלה דאַרפסטו? נאָך נישטאָ די כלה.
און האָב קיין מורא נישט — זי וועט נישט קומען אַזוי גיך.
ערשט דאַן האָט ער זיך שנעל אַ קער געטאָן צום גאַס,
און ס׳האָט די טיר, וואָס האָט זיך הינטער אים פאַרהאַקט,
אַ זעץ געטאָן מיט כעס איבערן קאַרק.

דעם שבת נאָכדעם איז צוגאַסט געקומען חיה ריווע.
ביים טיש, פון וועלכן מ׳האָט די ברעקלעך נאָכנישט אָפּגעשאַרט,
האָט זאוול כלומרשט ווי געלייענט אַ ראָמאַנען־ביכל,

נאָר אין דעם טז״ט:ס שנאָרכן און דער מאַמעס צוברומען
האָט יעדע ווײַלע אים דער קאָפּ געניוויגט אַרונטער,
און ס׳איז געווען גוט אַזוי צו זיצן און צו פּילן,
ווי ס׳פּאַלט דער דרימל אויף דער נאָגעניש אין האַרץ.
האָט פּלוצלינג זיך די טיר אַ ריס געטאָן, אַ כוואַליע קעלט
האָט זיך אַרײַנגעיאָגט אין דער נאָך־טשאָלנטיקער לופט.
ס׳האָט זיך דערהערט אַ הילכיקער: גוט־שבת, מומע! —
און חיה ריווע אין אַ ברוינעם פּלושענעם זשאַקעט,
אַ שאַל איבערן קאָפּ און מופקע אין דער האַנט,
איז אויסגעוואַקסן פאַר דער שוועל. מען האָט זיך אויפגעכאַפּט
און באַלד האָט זי זיך פון זשאַקעט אַרויסגעשיילט,
באַווײַזנדיק אַ געלן אונטערשלאַק, און אין אַ סאַמעט־קאַפּטל
פון אַ משונהדיקער פאַרב (אודאי פון דער בעל־הביתטעס
אַן אַלטער זאַך איבערגעניצעוועט) זיך צוגעזעצט בײַם טיש.
די מאַמע האָט אַרויסגעוויקלט פון די שמאַטעס אויפן אויוון
די הייסע באַנקע טיי, דערלאַנגט די פּיראָפּ־קיכלעך,
דער טאַטע האָט זיך אָפּגעגאָסן נעגל־וואַסער
און איידער מ׳האָט נאָך צייט געהאַט אַ וואָרט אַרויסצורעדן,
האָט חיה ריווע שוין געטענהט: יאָ, זי קלויבט זיך לאַנג
אַרײַנגיין צו דער מומען, נאָר ווער האָט עס צייט,
אַז מ׳איז אַזוי פאַרהאָרעוועט. אויך אַ לעבן,
מ׳שטיינסגעזאָגט! קיין חיי שעה נישט אָנצווזען בײַ זיי.
נישקשה, חיה ריווע קען דעם יחוס. אפשר דאַכט זיך זאַ׳ולען,
אַז זיי זענען דאָס אויבערשטע פון שטויס. אָבער זי
האָט שוין געזען אַזעלכענע יחסנים, אַזאַ יאָר אויף איר.
(דאָ האָט בײַ זאוולען ס׳האַרץ גענומען קלאַפּן
און ער האָט נאָך אַ בלאַט אַ מיש געטאָן אין בוך).
אַוועקגעפאָרן זי, די טאָכטער, כלומרשט נאָר צו גאַסט.
ערשט זעט זיך אָן — זי האָט דאָרטן פאַצאַפּעט
אַ חתן גאָר. זי, חיה ריווע, האָט אַליין געהערט,
אַז ס׳איז געווען וועגן דעם אַ בריוול פון אַ מומען.
נישקשה! איצטער וועט זי אַזוי גיך אַהיים נישט קומען.

(דאָס האַרץ נעמט קלאַפּן מוראדיק בײַ זײַן וועגן
און גאָר דאָס בלוט קומט אים אַרײַן אין פּנים).
וואָס דען! אַבי געזונט. זיי קריגן שוין חתנים.
און דאָ, אַן אָרעמע יתומה... זאָל קומט דאָך דאָרט אַרײַן,
איז — ווייסט ער דאָך. אַ שטייגער, זאָל אַז ער קומט אַהין,
וואָס איז ער דאָרט בײַ זיי! זײַן טובה מײַנען זיי?
און מומע, וויפֿיל איז שוין זאָל אַלט אַצינד?
אַ זעקס און צוואַנציק, דאַכט זיך, ניין! זי, חיה ריווע,
וועט אַרום פּורים־צײַט באַלד אויך שוין זײַן אַ צוויי און צוואַנציק. —
די מאַמע קוקט זי אָן און הויבט אָן חשבונען
און ס'קומט אויס, אַז דריי וואָכן נאָך סוכּות
איז אַקוראַט געוואָרן אַכט און צוואַנציק יאָר,
זינט ס'איז געוועזן חתונה בײַ חיה ריוועס מאַמען,
אונז אַלעמען צו לאַנגע יאָר. ווערט יענע אָנגעצונדן:
— וואָס רעדט איר, מומע! זאָלט איר מיר געזונט זײַן...
פֿאַרשווייגט די מאַמע מיט אַ זיפֿץ און יענע טענהט ווידער:
— בײַ לײַטן, אַז אַ כּומע קיין עין הרע האָט אַזעלכע זין,
ווער דאַרף עס גיין אַ חתן זוכן צווישן פֿרעמדע...? —
מאַכט זאָל צו זײַן בוך און הויבט זיך אויף,
נאָר פֿון זײַן קאַמער הערט ער אַלץ נאָך ווי זי רעדט,
און ווי עס ראַצט אַ שטיין איבערן גלאָז, רײַסט יעדער קלאַנג אין אים
די שטילקייט, וואָס ער האָט אַרויפֿגעצויגן אויף זײַן פּײַן,
עס רײַסט, און ער פֿאַרשטאָפּט די אויערן מיט בײדע הענט
און וואַרט ביז אויך דער שאָטן פֿון איר קול,
וואָס רײַסט זיך דורך, וועט ווען עס איז פֿאַרשטומט ווערן.
דערוואָרט זיך. שטיל. ער הערט שוין, ווי זי טוט זיך אָן
און לאָזט אַראָפּ די פּויסטן. באַלד וועט ער באַפֿרײַט ווערן.
נאָר דאָ צעעפֿנט זיך די טיר און חיה ריווע שטייט
אין פּלושענעם זשאַקעט און פֿרעגט: וועסט גיין שפּאַצירן, זאָל!
ער טוט אַ שפּרינג אַנטקעגן איר, און זי אין שרעק
טרעט אָפּ צוריק. נאָר ער מיט אַ פֿאַרשטיקטן קול
גיט בלויז אַ זאָג: — איך גיי נישט. פֿרעגט נישט.

די אויגן אירע בליצן אויף, זי טוט אַ הויב דעם קאָפּ
און מיט: אַ גוטן שבת! – לויפט זי שנעל אַרויס.
די מאַמע לאָזט זיך הערן: – נו, וואָס זאָגסטו נישט צו איר?
דער טאַטע ענטפערט נישט. מסתמא איז ער דאָרטן בייז,
ווייל אַלץ איז שטיל. ערשט אין אַ ווייל טוט ער אַ ברום אַרויס,
– וואָס איז? עס פּאַסט אים נישט דער שדוך?
אויף וועמען וואַרט ער, דער בורילא? זאָוול, דו,
דו הערסט דאָרט, וואָס מען רעדט צו דיר, צי ניין?
מער קאָן נישט זאַוול, רייסט ער אויף זיין טיר,
און גאָר צום ערשטן מאָל דערזעען טאַטע־מאַמע
אַ פּאָר צעפּנטע און ווילדע אויגן, ווען ער זאָגט:
– איך וויל נישט הערן, טאַטע! רעד נישט מער
פון חתונות מיט מיר... אַזוי... איך וויל עס נישט!
מיט ביידע פויסטן שפּרינגט דער טאַטע צו דעם זון,
די מאַמע אָבער שטעלט זיך אים אין וועג
מיט אַ געשריי: אַ וויסטער שבת אויף איר דאָרטן!
און זאַוול גייט צו זיך, פאַרהאַקנדיק די טיר.

באמת, אַז מען זאָל זיך נאָר אַריינטראַכטן אַ ביסל –
וואָס איז געשען אַזוינס? געווען אַ גביריש מיידל,
וואָס האָט מיט אים געלערנט פאַר אומזיסט,
איז זי אַוועקגעפאָרן, אויפגעזוכט אַ יונגנמאַן,
וואָס וועט איר חתן ווערן, און פאַרבליבן דאָרט,
וואו ס'איז דער חתן דאָ. איז וואָס דערפון?
אַ גביריש קינד, וואָס רופט זיך מיט אַ נאָמען בעקא,
דאַרף טאָן אַ שיינעם שדוך און זאָל זיין מיט גליק!
דעריבער, הייסט עס, דאַרף ער ליגן האַלבע נעכט
און מיט אַן אויג נישט צוטאָן? אָדער זיצן איינגעשפּאַרט
אין הויז, ווי ער זאָל עמיצן באַגנבענען? וואָס טוט זיך דאָ?
באמת, גאָרנישט! ס'איז נאָר ער, דער משה, שולדיק.
וואָס האָט ער, אַזאַ משה, זיך צו שטעלן קעגן אים
און מאַכן מינעס גנבישע מיט אַ פאַרקרומטער צורה:

– מען זאָגט, זי האָט דיר אָנגעפּייפּט, די פּריצטע.
ניין, זאַוול האָט אים נישט געשלאָגן. ס׳הייסט, ווען יענער
וואָלט זיך באַציִמנס נישט אַרויסגערוקט מיט אַ געשריי
אין שטוב אַריין, דערזעענדיק די אויגן זאַוולס,
קאָן זיין – ער וואָלט נישט אָפּגעשניטן גלאַט. אַ שנעק אַזאַ!
דערנאָך, ווען מ׳האָט געדאַרפט גיין שלאָפן, האָט די מאַמע
געמוזט אַריינפירן דעם אוצר ביי דער האַנט. וואָס דען!..
איז נאָר דער משה שולדיק? און ביז דעמאָלט וואָס?
נו, יאָ, ס׳האָט אים געאַרט אַ ביסל פאַר דעם הויז,
די אומעטיקע מאַמע און דאָס בלאָנדע מיידעלע.
און דאָרט ביי איר אין פענסטער איז געווען אַ בוים,
און זומער איז אַ צווייג מיט בלעטער שיער אין שטוב אַריין
און איז געהאָנגען צווישן פאָרהענגער. ס׳איז שיין געווען
דאָס ווייסע מיטן גרינעם... נו, איז וואָס דערפון?
איז ער נישט אויסגעקומען פינף און צוואַנציק יאָר
אָן פאָרהענגער מיט צווייגן? האָט ער נישט געלעבט,
קיין גוטע ברידער נישט געהאַט? צו וואָס באַהאַלטן זיך
און ליגן ווי אַ מויז אין לאָך? ווער זאָגט, אַז ער באַהאַלט זיך?
אָט מאָרגן, ווי ער ווערט נאָר פאַרטיק מיט דער אַרבעט,
פאַרנעמט ער זיך אין גאַס און אַלץ ווערט ווידער ווי געווען.
ווי דען!

אוּן מאָרגן גייט ער. אין דעם אָוונטיקן ליכט
פון קראַמען-פענסטער שפּרייזט ער מיט אַ ענגן אָטעם
און, צו פאַרנאַרן אָט דאָס נאַריש-קלאַפּנדיקע האַרץ,
פּרובירט ער טרעפן, ווער פון די אַמאָליקע חברים
וועט אים דער ערשטער אָנקומען אַנטקעגן. שפּרייזט אַזוי
און פּלוצלינג דאַכט זיך אים, ער הערט זיין נאָמען רופן
און קוקט זיך אום. דאָס גייט אויף אים די רויטע טאָכטער
פון מיכל טוכהענדלער און רופט אים פון דער ווייט:
– וואָס קוקט מען אייך נישט אָן, זאַוול? – שטייט ער
און ווייס נישט וואָס צו ענטפערן. אין בלויז אַן אויגנבליק

ווערט קלאָר פאַר אים, אַז אָט די רויטע מויד
וואָלט קיינמאָל נישט דערוועגט זיך אָפּצושטעלן אים
אין גאַס פאַר אַלעמען, ווען נישט דער אָוונט דאָרט
מיט יענער בײַ דער זייט. עס כאַפּט אים אָן אַ כעס,
ער זאָגט: — וואָס דאַרפט איר עס מיך זען? — זי בלײַבט
אַביסל אַ צעטומלטע פון ענטפער, כאַפּט זיך באַלד:
— פאַרוואָס דען נישט? — און גייט מיט אים צוזאַמען.
אים ברענט אַ פײַער אין די טריט בײַם גאַנג מיט איר,
דער נײַער פרײַנדין זײַנער, און ער גראָבט די אויגן אײַן
פון אײַגעשיקטן כעס. און זי נעמט אויספרעגן:
— צי האָט ער נישט געהערט פון בעקאן? — ניין. — צי קומט ער נישט
אין הויז צו זיי? — ער קומט נישט. — גאָר אַזוי? פאַרוואָס?
קיין ענטפער. — בעקא, זאָגט מען, ווערט אַ כלה באַלד.
— ער ווייס נישט. — און בײַ וועמען לערנט ער אַצינד?
— בײַ קיינעם נישט. — פאַרוואָס? אַזאַ ווי זאַוולען דאַרף זײַן גרינג
אַ לערערן צו קריגן. זי אַליין, ווען ער זאָל וועלן,
איז גרייט אים געבן יעדע וואָך אַ שעה צי צוויי.
ער וויל איר זאָגן עפּעס בייסנדיקס און בייזס,
אין דער מינוט אָבער דערזעט ער אָנקומען אַנטקעגן
אַ פּאָר חברים זײַנע. און עס נעמט דאָס לשון אָפּ
פון זייער חוזק־בליק אויף אים און זײַן באַגלייטערן.
עס ברענט אין אים, און אַז די רויטע ציליע טוט אַ פרעג:
— צי איז אין זאַוולס אויגן בעקא אויך אַזאַ פאַרשוין? —
גיט ער אַ שיס אַרויס: אַ גוטע נאַכט! — און לאָזט זי שטיין
אין מיטן טראָטואַר, זיך יאָגנדיק צוריק נאָך די חברים.
ער שפּאַנט אַ היציקער און ווייסט, אַז דאָס באַגעגעניש
וועט נישט אַריבער גלאַט: מען וועט אים נעמען אויפן צימבל,
און ער וועט אָפּצאָלן פאַר אַלץ. איז וואָס? נו, זאָלן זיי.
נישט זיי, נאָר ער איז דאָך אַנטלאָפן. ער איז דאָך אַוועק
פון גוטע ברידער, פון חברים — צוליב וואָס?
וואוהין און צוליב וועמען, זאַוול? איצט וועלן זיי רעדן
און ער וועט הערן, שווײַגן, נישט אַרויסלאָזן קיין פּיפּס,
ווײַל ס׳קומט אים... און ער סאַפּעט, שפּאַנענדיק נאָך זיי.

וווען ס'זאָל נאָר זיין דאָס אָפּקומען פון דער באַגעגעניש,
וואָלט גוט געווען: חברים זענען פאָרט חברים
און קאָנען מוחל זיין, פאַרגעסן. אָבער ער אַליין, דער שולדיקער,
כאָטש ער אַנטלויפט נישט מער, בלייבט ווייטער שולדיק,
ווייל וואָס זיי רעדן, וואָס זיי טוען, און די פּנימער אַפילו –
דאָס אַלץ איז אַזוי פרעמד און איבעריק.
האָט ער דאָך אַלע מאָל געפילט זיך ווי אַ זייטיקער מיט זיי.
נו, יאָ. נאָר איצטער איז עס פרעמדער, איבערדריסיקער.
און אַז די זון הויבט אָן צו וואַרעמען דעם שניי
און לוזשעס וואָסער שטעלן זיך אויף אַלע גאַסן,
נעמט שמעקן אין די נאָזלעכער מיט ווייטער פייכטער ערד
און ס'ציט אַרויסצוגיין הינטערן שטאָט אָן עמיצן, אַליין.
אַליין אין פייכטן, נעבלדיקן פעלד מיט קילע ווינטעלעך,
וואָס קלעפּן זיך צום פּנים, אין דעם אומעט פון פאַרנאַכט,
וואָס ציט זיך אין די נעבלען – גיין אַזוי און טרעטן
מיט שווערע טריט אין וואַסערדיקער ערד און הערן,
ווי ס'שפּריצט פון אונטער יעדן טריט אַרויס... אַליין.
סע שפּריצט די בלאָטע און די שטיוול קלעפּן זיך,
און ס'דאַכט זיך מיטאַמאָל, אַז עפּעס פעלט.
וואָס פעלט דאָ נאָך? אהא, דאָס איז אַזאַ מין מורא,
אַ מורא פאַר פאַרשמירטע שטיוול און פאַר טעפּיכער,
אַ מורא פאַר אַ סאַליע און אַ גלעקל ביי דער טיר.
נישטאָ שוין מער. איצט קאָן מען פּאַטשן מיט די שטיוול
אין אַלע בלאָטעס און נישטאָ קיין מורא מער. נישטאָ –
און גאַרנישט... איז נישט וואויל אַזוי?

דערווייל ווערט וואַרעמער,
די מאַמע טראָגט אַרויס די בענקלעך מיט די טישן
צו שייערן צוּם פּסח און אין לופטן שוועבן אום
אַזעלכע דאַכסעניש, מאָדנע זאַכן... אט, למשל, שטייט ער
פאַרטאָן אין דער מלאכה און ער טראַכט פון גאָרנישט.

און פלוצלינג דאַכט זיך אים, אַז ס'קומט אַ באַן צופאָרן
און מיט דער באַן קומט עמיצער אַ מענטש — און ס'קלאַפּט דאָס האַרץ.
ס'איז גאָרנישט, ניין? פונדעסטוועגן טוט ער זיך אָן דערנאָך
און גייט אַרויס אויפן שפּאַציר און זוכט. דעם מענטשן, הייסט עס.
אודאי זעט ער קיינעם נישט און קלויבט זיך שוין צוריק,
נאָר ווען ער גייט אַהיים, דערזעט ער פון דער ווייט,
ווי בעקא מיט דער רויטער ציליע שפּרייזן זאַלבעצווייט
און בעקא טראָגט אַ קורצן רעקל מיט אַ פוטער־קעלנערל
און אין דער האַנט אַ טאָרבעלע. . . אַ לעדערנע, זעט אויס.
דאָס כאַפּט ער אין אַ בליק און ווייטער זעט ער נישט,
ווייל ס'שטעלט זיך אָפּ דאָס האַרץ און הייבט אָן האמערן,
און ער, ווי אַ געיאָגטער, לויפט אַהיים.
עס איז געווען אַ חול־המועדיקער לויטערער פאַרנאַכט.
די זון האָט זיך געזעצט און קילע אָוונטיקע שיין
האָט אויף דער גאַס געצויגן. האָט זיך זאַוול אָנגעטאָן
אין שוואַרצן אָנטאָן און אַרויס אויפן בולוואַר.
ווי פון דער לופט איז אים אַנטקעגן אָנגעשוואומען בעקא,
און איידער ער האָט צייט געהאַט זיך אויסצודרייען
האָט זי אים שוין געמוכרט: — וואָס איז דאָ געשען?
זי איז געבליבן אין דער פרעמד אַן איבעריקן חודש
איז אויס — פאַרשוואונדן זאַוול. שעמען מעג ער זיך:
די מאַמע פרעגט זיך נאָך, און ליזע בענקט נאָך אים,
און איצט איז זי אַליין שוין דאָ אַ גאַנצע וואָך
און גאָרנישט. פוי! דערפאַר וועט ער אַ גאַנצן אָוונט
אַצינד מיט איר שפּאַצירן גיין און זאָל ער וויסן!
האָט זאַוול שטאַמלדיקערהייט געגומען זיך פאַרענטפערן
און נישט געהערט זיין אייגן רעדן, ווייל איר האַנט
האָט אָנגערירט זיין אָרעם און אַ קאַלטער ציטער
איז דורכגעגאַנגען דורכן רוקן. ס'האָט זיך אויסגעדאַכט,
אַז גאָר די גאַס מיט מענטשן איז געבליבן שטיין
און אַלע קוקן זיי פאַרגאַפטע אויף דער מאָדנער פּאָר:
ר' חיים לייבס די כּלה־מיידל אַ געצערעמטע אויפן בולוואַר

מיט זאַוול רימער! שרעק פאַר איר און תענוג
און מער פון אַלץ — אַ פאָרגעפיל, אַז פון דעם גוטס
וועט ווידער ווערן ווייטאָק — אַלץ האָט זיך געמישט אין אים
און ער האָט שוין געהאַט די ווערטער זי צו וואָרענען,
אַז ס׳איז נישט רעכט פאַר איר, אַ כּלה, אומצוגיין מיט אים
אַזוי פאַר אַלעמען. נאָר בעקא האָט געפירט —
אַרויס הינטערן שטאָט, אַרויס הינטערן שטאָט האָט זי נעפירט,
און ס׳איז געוואָרן לייכטער: אפשר פילט זי אויך אַזוי
און וויל וואָס גיכער זיך אַרויסדרייען פון גאַס.
שוין זעען זיך די ווייטע שורות לינדנביימער,
וואָס פירן צו דער פעסטונג, און די לעצטע רויטקייט
זינקט איין הינטער די פאָרטן. קילער ווערט,
און אין דער קילקייט ווערט אויך בעקא שווייגנדיק.
זי שפּרייזט אָן אָנגעשפּאַרטע אויף זיין אָרעם, טריט ביי טריט,
און אַז זי הויבט אָן רעדן, איז איר קול געפאַלן,
פאַרטראַכט און זינגענדיק: — צי איז שוין זאַוול ווען
אוועקגעפאָרן פון דער היים? נאָך קיינמאָל נישט?
פאַרוואָס? ער וויל נישט? ערגעץ נישט? קאָן זיין — ער איז גערעכט.
נאָר איינמאָל דאַרף מען עס. מען דאַרף אַמאָל אַוועקפאָרן
אַזוי אָט אויף אַ חודש, צוויי און ווידער קומען.
ס׳איז גוט. אַהאַ! די זון איז שוין פאַרגאַנגען
און ס׳ווערט דאָ אמת קיל. און אויף די צווייגן
איז נאָך קיין שפּראָץ פון גרינס נישטאָ. און אפשר איז עס בלויז
אַן איינרעדעניש — אָט די מורא פאַר די גרויסע שטעט.
און זאַוול וואָלט געדאַרפט זיך דורכפאָרן אַ ביסל
און זען די וועלט. אַודאי דאַרף ער עס... זי רעדט אַזוי,
און טרעטנדיק אויף שוין צעווייקטער ערד,
וואָס איז פון קילקייט בלויז פאַרצויגן מיט אַ קאָרע,
דערזעען זיי אַ באַנק און זעצן זיך, און בעקא ציטערט
און טוליעט זיך צו אים. ער ווערט ווי איינגעשרומפן
פון אָט דער נאָנטקייט און ער שטאַרקט זיך נישט צו ציטערן.
הויבט בעקא ווידער אָן: — וואָס שווייגט ער אַלע מאָל?

ער שטאַמלט: — אָט אַזוי... ער ווייסט נישט ווי צו רעדן.
— האָט ער נאָך קיינמאָל נישט גערעדט מיט קיינעם,
אַזוי, ער ווייסט... — ניין, קיינמאָל. — און מיט מיידלעך,
אַז ער האָט ליב געהאַט, האָט ער דען אויך געשוויגן?
ער לאָזט אַראָפּ די אויגן אין דער פינסטער
און זאָגט: — ער האָט נישט ליב געהאַט. נאָך קיינמאָל נישט?
— נאָך קיינמאָל נישט. — און קיינעם נישט געקושט?
אַודאי האָט ער יאָ געקושט. נאָך ייִנגלווייז אַמאָל
פֿאַרבלאָנדזשעט מיט אַ שכנהס מיידל אויפֿן ברעג
און זי האָט אים אַרומגענומען און געקושט. און ער זי אויך.
אַודאי יאָ. ער גראָבט אָבער נאָך טיפֿער איין דעם קאָפּ
און ענטפֿער׳ט: — ניין. אויך בעקא ווערט אַנטשוויגן.
די שפּיצן פֿינגער פֿרירן, ס׳נעמט אַ שוידער דורך,
נאָר ס׳שלאָגט פֿון אינווייניק אַ וואַרעמקייט ביז צו די אויגן
און ס׳ווילט זיך נענטער צורוקן צו זאַוולען. בעט זי:
— דערוואַרעמט מיר די פֿינגער! נעמט ער אירע פֿינגער
און האַלט זיי אין די שווערע הענט און אין דער פֿינסטער פֿילט ער
אַ שמייכל אויף איר פּנים. ווערט זיי היימלעך, און זי רעדט:
— צי ווייסט שוין זאַוול, אַז זי וועט אַוועקפֿאָרן פֿון דאַנען?
אויף לאַנג, אויף אַלע מאָל אפֿשר. נישט באַלד, נאָר שפּעטער,
צו ווינטער צו. נאָר זאַוול דאַרף אַריינקומען צו זיי.
ער איז דאָך ווי אַן אייגענער אין שטוב. די מאַמע, ליזע,
און באַלד וועט מישא קומען, וועט שוין בלייבן דאָ.
זאָגט זאַוול — יאָ, די קליינע ליזע האָט ער ליב.
לאַכאַ בעקא: — איז זי דאָך זיין ערשטע ליבע אויב אַזוי.
לאַכט זאַוול אויך און האַלט איר האַנט, און ביידע ציטערן.
פֿון וויטן קומען טריט. דאָס גייען צוויי סאָלדאַטן
פֿון שטאָט אַריין אין פֿעסטונג, זעען אין דער פֿינסטער
אַ פּאָרל אויף אַ באַנק און איינער קלאַפּט זיך אָן
אָן זאַוולס קני און ביידע לאַכן נאָכדעם אויפֿן קול.
זאָגט בעקא: — ס׳איז שוין צייט צוריק אין שטאָט אַריין.
מען הייבט זיך אויף, מען שטעלט אַ טריט — און פּלוצלינג

פילט זאַוול הענט אַרום דעם האַלז, אַ וואַרעמקייט —
און מיט אַמאָל אַ קוש אין באַק און ווייטער גאָרנישט.
ווי צוגעוואַקסן צו דער ערד אַ שטומער בלייבט ער,
נאָר אַז ער שפּירט נישט קיינעם נעבן זיך און זעט,
ווי בעקא שפּאַנט אַוועק, דעריאָגט ער זי,
נעמט שפּרייזן נעבן איר און ס׳דאַכט זיך אים,
אַז נאָר די פיס באַוועגן זיך, און ער אַליין
שטייט אַלץ אַ צוגעוואַקסענער און קאָן נישט אויסמאַכן
וואָס איז געשען אַזוינס: אַ גליק אָדער אַן אומגליק.
ביים ערשטן אָפּשיין פון די שטאָטישע לאַמטערנעס
פאַרהאַלט זיך בעקא: — און פון דאַנען גייט אַליין.
נו, וואַרט נישט, גייט. נאָר באַלד נאָך יום-טוב זאָלט איר קומען.
ער זאָגט נאָר: — קומען — און ער לויפט אַוועק.

וואָס איז געשען אַזוינס? עס יאָגט אים דורך דער פינסטער
ביז וואַנען ס׳קומט אַן אָפּנקייט פון קילן רוים
און ס׳הערט זיך רוישן. זאַוול קוקט זיך אום
און זעט — ער איז ביים טייך. צעטקעגנאיבער טונקלען זיך
אויף יענעם ברעג די שוואַרצע סילועטן
פון ביימער נאַקעטע, עס פאַלט אַ גרוי לבנה-שיין
פון צווישן וואָלקנס אויפן וואַסער און עס הערט זיך
פון ווייטן דער גערויש פון וואַסערפאַל ביים שלוז.
ער זעצט זיך אויף אַ קלאָץ, קוקט נאָך ווי ס׳מיניעט זיך
לבנה-שיין מיט וואָלקן-שאָטנס אויפן וואַסער
און פּרוּווט פון זיך אַליין עפּעס דערגיין.
ווי האָט זי דאָס געטאָן אַזוינס? אַ כלה פון אַ חתן,
און ער, וואָס ער איז פאַר איר קיינער נישט —
וואָס מיינט עס? נעמט ער זיך דערמאָנען
די רייד אירע: זי פאָרט אַוועק און ער וועט בלייבן,
וועט גיין צו זיי, וועט זען איר מאַמע, שוועסטער,
אַרומגיין אין איר הויז, ביי איר אין צימער אפשר —
זי האָט געמעגט אַ קוש טאָן, זיכער האָט זי עס געמעגט.

און זאַוול רוקט צוריק די הענט אַרום זיין האַלז,
די ליפּן אויפן פּנים און עס קומט אים פּלוצלינג אויף:
ער האָט אַ באַק. יאָ, אויף דער רעכטער זייט פון פּנים
איז דאָ אַ באַק ביי אים. איז דאָס נישט מאָדנע?
אַזוי פיל יאָרן גייט ער אום מיט הענט און פיס,
מיט ליפּן, אויגן — און האָט קיינמאָל נישט געוואוסט דערפון.
איצט פילט ער, אַז ער האָט אַ באַק און טאַפּט זי אָן,
אַ האַרטע, שטעכיקע — און שרעקט זיך איבער:
— צי האָט עס בעקאַן נישט געשטאָכן? גייט ער ווייטער
און פילט אַ גלאַטיקייט און ווערט צופרידענער.
דאַן קוקט ער אויף די פינגער, זעט אין טונקל
די שוואַרצע נעגל און ער שעמט זיך. אָבער איצט
האָט ער קיין צייט נישט זיך צו שעמען — עפּעס נויטיקערס פאַראַן.
און ער לייגט אָפּ די שאַנד. קוקט ווידער אויף די הענט,
נעמט קלאַפּן מיט די פיס אָן דר׳ערד, הייבט אויף די אַקסל,
דאַן שטעלט ער זיך, באַטראַכט זיך. ווי ער שטייט אַזוי,
און פילנדיק דעם גאַנצן קערפּער, לייגט ער זיך אַוועק
אַ ברייטער אויפן קלאָץ און קוקט ווי די לבנה
פאַרגנבעט זיך פון הינטער וואָלקנס, קריכט אַרויס
און אָט איז זי שוין דאָ אַ פולע. שמייכלט זאַוול
און רייסט נישט אָפּ די אויגן פון דער מאַטער שיין.
דערנאָך נעמט שוידערן פון קעלט, ער הייבט זיך אויף
און זעט, ווי פון די ביימער אויפן וואַסער פאַלן שאָטנס,
אַזעלכע שפּיציקע און שאַרפע, און זיי וויגן זיך
ווי צום אַוועקפליסן, נאָר שווימען קאָנען נישט די שאָטנס
און בלייבן אויפן אָרט אַלץ מיטן זעלבן אָנשטעל,
אַז אָט־אָ גייען זיי. ער שטייט און קוקט אויף זיי
און פּלוצלינג לאַכט ער זיך פאַנאַנדער — אָט אָט, אַזוי אַליין,
ביים טייך ביינאַכט צעלאַכט ער זיך, דאַן שטילער,
שוין אין זיך מער און קערט זיך אָפּ פון טייך
און לאָזט זיך גיין פּאַוואָליע, מעסטנדיק די טריט.